

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
 Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
 Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти

 	СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ «Спеціальна методика навчання предметів природничо-математичного циклу». Ступінь вищої освіти – Бакалавр Спеціальність 016 «Спеціальна освіта» Освітня програма «Корекційна психопедагогіка та логопедія» (016.02 Олігофренопедагогіка) Рік навчання 3, семестр 5, 6 Форма навчання денна Кількість кредитів ЄКТС 8 Мова викладання українська
Лектор курсу Контактна інформація лектора (e-mail)	Стасюк Людмила Павлівна Lust.Stasuk1991@gmail.com

І. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		Денна форма навчання
Кількість кредитів: 8	Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка	нормативна
Модулів: 2	Напрямок підготовки: 016 Спеціальна освіта Освітня програма Корекційна психопедагогіка та логопедія	Рік підготовки: 3-й Семестр: 5-6 -й
Змістових модулів: 2		Змістових модулів: 2
ІНДЗ: є		Лекції: 5 сем – 36 год 6 сем - 24 год
Загальна кількість годин: 240		Практичні: 5 сем – 10 год 6 сем – 10 год.
Тижневих годин (для денної форми навчання): 3	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Лабораторні: 5 сем – 26 год 6 сем – 16 год.
		Самостійна робота: 102 год.
		Консультації: 16 год.
		Форма контролю: 5 сем – залік, 6 сем - екзамен

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Стасюк Людмила Павлівна

Науковий ступінь – кандидат педагогічних наук

Вчене звання – доцент

Посада – доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Контактна інформація: +380996260162, Lust.Stasuk1991gmail.com

Дні занять <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Анотація курсу

Навчальний курс «**Спеціальна методика навчання предметів природничо-математичного циклу**» віднесений до обов'язкової частини навчального плану циклу професійно-орієнтованої підготовки і спрямований на оволодіння майбутніми педагогами ґрунтовних знань щодо теоретичних засад з природознавства та математики з методикою викладання дисциплін, зорієнтований на систематизацію знань та формування необхідних методичних умінь і навичок студентів спеціальності «Спеціальна освіта», розкриття специфіки навчання математики в закладах спеціальної освіти, подання певних теоретичних знань з основних розділів методики математики (нумерація, величини, арифметичні дії, дробі та відсотки, текстові арифметичні задачі, геометричний матеріал); озброєння студентів теоретичними знаннями і практичними навичками навчання учнів з інтелектуальними та мовленнєвими порушеннями, формування у студентів умінь вільно користуватися методами та прийомами навчання, поглиблення знань здобувачів вищої освіти про методи і форми навчання учнів з інтелектуальними та мовленнєвими порушеннями з питань пізнання природних явищ у їхньому причинному зв'язку та постійній взаємодії, розвиток спостережливості, уваги, пам'яті, абстрактного мислення, аналізу, збагачення уяви учнів з інтелектуальними та мовленнєвими порушеннями.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчального курсу «**Спеціальна методика навчання предметів природничо-математичного циклу**» підготовка корекційних педагогів до роботи з учнів з інтелектуальними та мовленнєвими порушеннями, оволодіння загальними та спеціальними методичними підходами навчання математики та природознавства, формування конкретних педагогічних умінь, необхідних для здійснення навчальної, виховної та корекційно-розвивальної роботи з означеними категоріями дітей.

Завдання курсу:

основними завданнями вивчення дисципліни «Спеціальна методика навчання предметів природничо-математичного циклу» є:

методичні: ознайомлення студентів з цілями, завданнями, змістом і особливостями побудови початкового курсу математики та природознавства; нормативними документами, якими має керуватися вчитель; підручниками з математики, природознавства, які рекомендовані Міністерством освіти і науки України для навчання дітей з інтелектуальними та мовленнєвими порушеннями; формування у студентів знання про об'єкт, предмет спеціальної методики навчання природничих та математичних дисциплін; методи цілісного дослідження; структуру процесу навчання, зміст його компонентів, зв'язків і відношень між ними; загальний спосіб їх застосування в конкретних педагогічних ситуаціях;

пізнавальні: ознайомлення студентів із шляхом включення знань про спеціальну методику навчання природничо-математичних дисциплін в практику навчання учнів з інтелектуальними та мовленнєвими порушеннями початкової школи;

практичні: формування знань про методи і прийоми ознайомлення дітей із інтелектуальними та мовленнєвими порушеннями з природою, математикою, загальні питання методики (мета і завдання навчання, зміст, форми, засоби) та особливості

розкриття основних змістовних ліній курсу природознавства та математики для дітей із порушеннями інтелекту і мовлення; формування фахових умінь у студентів на засадах компетентнісного підходу, ознайомлення майбутніх дефектологів із педагогічними технологіями вітчизняних та закордонних вчених за останні роки; забезпечення достатнього рівня математичних та природничих знань та стійких мотивацій до навчання в учнів з інтелектуальними та мовленнєвими порушеннями.

4. КОМПЕТЕНЦІЇ

Результатами вивчення дисципліни мають стати такі сформовані в здобувачів вищої освіти професійні компетентності:

інтегральна або ключова компетентність, що вживається по відношенню до узагальненого опису кваліфікаційного рівня і виражає головні компетентнісні характеристики даного рівня щодо навчання/професійної діяльності:

- здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми спеціальної та інклюзивної освіти у процесі корекційно-педагогічної, діагностико-консультативної, дослідницької та культурно-просвітницької діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій і методів дефектології;

Загальні компетентності (ЗК), що мають універсальний характер, не прив'язаний до предметної діяльності:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.

ЗК 3. Здатність вчитися і оволодівати інноваціями в освіті.

ЗК 4. Здатність до пошуку оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 6. Здатність працювати в команді.

ЗК 7. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 8. Здатність діяти на основі етичних міркувань.

ЗК 11. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 13. Здатність використовувати знання відповідної термінології на практиці.

Спеціальні або фахові (предметні) компетентності (СК), які визначають профіль освітньої програми та кваліфікацію випускника.

Предметні компетентності з навчального предмету «Спеціальна методика навчання предметів природничо-математичного циклу» є однією з складових професійної компетентності, що виражається в наявності глибоких і міцних знань з предмету дисципліни.

СК-3. Здатність застосовувати психолого-педагогічні, дефектологічні, медико-біологічні, лінгвістичні знання у сфері професійної діяльності.

СК-4. Здатність планувати та організовувати освітньо-корекційну роботу з урахуванням структури та особливостей порушення (інтелекту, мовлення, слуху, зору, опорно-рухових функцій тощо), актуального стану та потенційних можливостей осіб із особливими освітніми потребами.

СК-5. Здатність реалізовувати ефективні корекційно-освітні технології у роботі з дітьми, підлітками, дорослими з особливими освітніми потребами, доцільно обирати методичне й інформаційно-комп'ютерне забезпечення.

СК 6. Уміння здійснювати диференційований та індивідуальний підхід до дітей з особливими потребами, сприяти корекції відхилень різного типу, розвитку їхніх здібностей і задатків.

СК 7. Здатність до застосування системи корекційно-педагогічних впливів, що ґрунтуються на національних традиціях толерантності та емпатії, педагогіці співробітництва, особистісно-орієнтованому підході до дітей із різним рівнем психофізичного розвитку.

СК 8. Уміння проводити психолого-діагностичне обстеження вихованців, аналізувати рівень психофізичного розвитку дитини, співпрацювати з сім'єю.

СК 12. Уміння аналізувати педагогічні ситуації, передбачати можливі труднощі в роботі, намічати шляхи їх попередження та вирішення.

СК 13. Здатність до вивчення та узагальнення передового педагогічного досвіду (сучасних технологій навчання і виховання, альтернативних і варіативних програм і ін.).

СК-16. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Програмні результати вивчення дисципліни полягають у наступному:

Загальні результати навчання (ЗРН):

- набуття спеціалізованих концептуальних знань на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, зокрема в контексті дослідницької роботи (ЗРН 1);

- уміння працювати з інформацією, ПК, володіння навичками пошуку інформації в мережі Інтернет, зокрема, в електронних базах даних (ЗРН 2).

Професійні результати навчання (ПРН):

ПРН 1. Педагогічні: взаємодія з батьками, фахівцями щодо створення системи забезпечення якості освіти; професійна самоосвіта, проектування подальших освітніх траєкторій;

ПРН 4. Методичні: створення методичного забезпечення навчального- виховного процесу за кваліфікаційними рівнями; методичний супровід діяльності фахівців;

ПРН 5. Просвітницькі: створення програм популяризації спеціальної освіти, формування корекційно-розвивального середовища.

ПРН11. Застосовувати у професійній діяльності знання про методики, технології, форми і засоби реабілітації та корекційно-розвивального навчання дітей з особливими освітніми потребами.

ПРН15. Застосовувати у професійній діяльності сучасні універсальні та спеціалізовані інформаційні системи та програмні продукти; бібліотечні ресурси та технології, зокрема електронні; спеціальну апаратуру та інструменти.

ПРН17. Мати навички самостійного навчання та пошуку необхідної інформації.

IV. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Для студентів денної форми навчання галузі знань 01 Освіта / Педагогіка

Спеціальність 016 Спеціальна освіта Освітньо-професійна програма Корекційна психопедагогіка та логопедія

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		Лек.	Практ.	Лаб. роб.	Сам. роб.	Конс.
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль І Теоретичні основи спеціальної методики навчання природознавчих дисциплін для дітей із порушеннями інтелекту і мовлення.						
Тема 1. Зміст та завдання спеціальної методики навчання природознавчих дисциплін учнів з інтелектуальними та мовленнєвими порушеннями.	9	2	2		5	
Тема 2. Аналіз нормативних документів, програм та підручників з природознавчих дисциплін.	9	2		2	5	

Тема 3. Особливості організації навчання природи для учнів з інтелектуальними та мовленнєвими порушеннями.	13	4	2	2	5	
Тема 4. Матеріально-технічне оснащення курсу природознавчих дисциплін.	14	4	2	2	5	1
Тема 5. Природоохоронна діяльність людини в Україні і за рубежом.	13	4	2	2	4	1
Тема 6. Червона та Зелена книги України.	8	2		2	4	
Тема 7. Особливості організації спостережень і екскурсій для дітей із порушеннями інтелекту і мовлення.	12	4	2	2	4	
Тема 8. Методика вивчення змістовної лінії «Корисні копалини. Ґрунти» учнями з інтелектуальними та мовленнєвими порушеннями.	9	2		2	4	1
Тема 9. Методика вивчення змістовної лінії «Вода» учнями з інтелектуальними та мовленнєвими порушеннями.	9	2		2	4	1
Тема 10. Методика вивчення змістовної лінії «Енергія у нашому житті» учнями з мовленнєвими порушеннями.	9	2		2	4	1
Тема 11. Методика вивчення змістовної лінії «Повітря» учнями з інтелектуальними та мовленнєвими порушеннями.	9	2		2	4	1
Тема 12. Методика вивчення змістовної лінії «Живі організми та середовище їх існування» учнями з інтелектуальними та мовленнєвими порушеннями.	9	2		2	4	1
Тема 13. Методика вивчення змістовної лінії «Людина та її організм» учнями з інтелектуальними та мовленнєвими порушеннями.	9	2		2	4	1
Тема 14. Методика вивчення змістовної лінії «Рослини. Тварини» учнями з	9	2		2	4	1

інтелектуальними та мовленнєвими порушеннями.						
Разом за змістовим модулем 1	141	36	10	26	60	9
Змістовий модуль 2. Дидактичні основи методики навчання математики учнів з інтелектуальними та мовленнєвими порушеннями в початковій школі						
Тема 15. Особливості організації навчання математики учнів з інтелектуальними та мовленнєвими порушеннями у початковій школі.	11	4	2		5	
Тема 16. Форми, методи та засоби навчання математики учнів з інтелектуальними та мовленнєвими порушеннями у початковій школі.	11	4	2		5	
Тема 17. Методика вивчення поняття числа.	9	2		2	4	1
Тема 18. Методика вивчення арифметичних дій дітьми із порушеннями інтелекту і мовлення.	9	2		2	4	1
Тема 19. Методика вивчення величин та способів їх вимірювання учнями з інтелектуальними та мовленнєвими порушеннями.	9	2		2	4	1
Тема 20. Методика вивчення ознайомлення із частинами та дробами учнями з мовленнєвими порушеннями.	9	2		2	4	1
Тема 21. Методика навчання розв'язуванню задач учнів з інтелектуальними та мовленнєвими порушеннями.	9	2		2	4	1
Тема 22. Методика вивчення алгебраїчного матеріалу учнями з мовленнєвими порушеннями.	9	2	2	2	4	1
Тема 23. Методика вивчення геометричного матеріалу учнями з мовленнєвими порушеннями.	9	2	2	2	4	1
Тема 24. Позакласна робота з математики для дітей із порушеннями інтелекту і мовлення.	9	2	2	2	4	
Разом за змістовим модулем 2	99	24	10	16	42	7
Усього годин	240	60	20	42	102	16

V. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Самостійна робота студентів включає опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу, вивчення окремих питань, що не були розглянуті в курсі лекцій, підготовку до практичних занять, яка передбачає, зокрема, виконання системи вправ практичного характеру:

1. Опрацювати у фахових періодичних виданнях за останні 5 років статті, конспекти уроків та інші дидактичні матеріали зі спеціальної методики навчання природознавства та математики в початковій школі для дітей з особливими освітніми потребами.

2. Провести порівняльний аналіз чинних підручників з математики та природознавства для учнів з інтелектуальними та мовленнєвими порушеннями.

3. Укласти методичні рекомендації, фрагменти конспектів уроків, конспекти уроків з природознавства та математики для 1–4 класів.

4. Опрацювати чинні методичні рекомендації МОН України щодо викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти (зокрема, початкова школа, навчальний предмет «Природознавство», «Математика»).

5. Розробити наочні посібники з природознавства та математики для дітей із порушеннями інтелекту і мовлення.

VI. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються нижчим балом (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час контрольних та самостійних робіт, екзаменів заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу – плагіат заборонений.
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, навчання за подвійним дипломом, міжнародне стажування) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком (в онлайн режимі за погодженням із деканом факультету)

VII. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

5 семестр

Таблиця 3.1

Поточний контроль (мах = 40 балів)							Модульний контроль (мах = 60 балів)		Загальна кількість балів	
Модуль 1						Модуль 2	Модуль 3			
Змістовий модуль 1							ІНДЗ	МКР 1	МКР 2	100
Т 1	Т 2	Т 3	Т4	Т 5	Т 6	Т 7	4	30	30	
пр	пр	пр/лб	пр/лб	пр/лб	лб	пр/лб				
1	1	1/1	1/1	1/1	1	1/1				
Т 8	Т 9	Т 10	Т11	Т 12	Т 13	Т 14				

лб	лб	лб	лб	лб	лб	лб				
1	1	1	1	1	1	1				

6 семестр

Таблиця 3.2

Поточний контроль (мах = 40 балів)					Модульний контроль (мах = 60 балів)		Загальна кількість балів	
Модуль 1					Модуль 2	Модуль 3		
Змістовий модуль 1					ІНДЗ	МКР 1	МКР 2	100
Т 15	Т 16	Т 17	Т 18	Т 19	5	30	30	
пр	пр	лб	лб	лб				
1	1	1	1	1				
Т 20	Т 21	Т 22	Т 23	Т 24				
лб	лб	пр/лб	пр/лб	пр/лб				
1	1	1/1	1/1	1/1				

Шкала оцінювання

Таблиця 4

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

Контроль і оцінка результатів навчання (види контролю, форми контролю)

Види контролю

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються наступні види контролю:

1. Поточний – здійснюється на практичних заняттях. За змістом він включає перевірку розуміння та запам'ятовування студентом навчального матеріалу, який охоплюється темою лекційного та практичного занять а також самостійною роботою здобувача освіти (умінь самостійно опрацьовувати навчальний матеріал), здатність осмислити зміст теми, що вивчається, умінь публічно чи письмово представити певний матеріал, а також завдань самостійної роботи.

2. Модульний контроль проводиться на останньому занятті модуля, упродовж двох академічних годин. До модульного контролю допускаються лише ті студенти, які виконали у повному обсязі всі види навчальних робіт (реферати, самостійні роботи тощо), передбачені робочою навчальною програмою та силабусом.

Студент вважається таким, що приступив до проходження модульного контролю, якщо він допущений до модульного контролю, з'явився на контрольний захід та отримав кваліфікаційні завдання.

3. Підсумковий – здійснюється у формі письмової комплексної контрольної роботи, яка охоплює весь матеріал тем модуля. Кожному студенту видається варіант контрольних завдань.

Виконання кваліфікаційних завдань кожний студент здійснює індивідуально. Студент може звернутися до викладача за роз'ясненням змісту завдання. При виконанні завдань студент може користуватися за дозволом викладача, словниками. Під час контрольного заходу студенту забороняється у будь якій формі обмінюватися інформацією з іншими студентами або використовувати не дозволені матеріали чи засоби.

Форми контролю – індивідуальна, фронтальна перевірка, контрольно- модульна робота, залік, екзамен.

Графік виконання завдань:

Здобувачі вищої освіти мають виконувати та надавати викладачеві виконані завдання до кожного практичного заняття, в день його проведення, визначеного навчальним розкладом. Оцінюванню підлягають завдання і до практичного заняття, і завдання для самостійної роботи. У результаті виставляється загальна оцінка з кожної теми. Максимальна оцінка за кожну тему 4 бали. У випадку, коли завдання виконуються не своєчасно без поважної на те причини, максимальна оцінка за тему знижується і складає 2 бала.

Наприкінці вивчення дисципліни здобувач має написати письмову модульну роботу, максимальна оцінка за яку складає 60 балів.

У сесійний період здобувач вищої освіти другого (магістерського) ступеня складає залік, який дозволяє підвищити загальний бал.

Максимальна оцінка за курс складає 100 балів.

Критерії оцінювання знань студентів:

«Відмінно» – студент ґрунтовно засвоїв навчальний матеріал; послідовно і повно відповідає на поставлені запитання (в усній та письмовій формі), відповідно до вимог програми курсу; вільно застосовує одержані знання на практиці, оперує відомим фактами та відомостями з інших предметів; домашню самостійну роботу виконує правильно, у встановлені терміни.

«Добре» – студент достатньо володіє навчальним матеріалом; відповідає без навідних запитань, припускає окремі несуттєві помилки, неточності, які здатний виправити після вказівки на них викладача; вміє застосовувати одержані знання на практиці; домашню самостійну роботу виконує з несуттєвими зауваженнями.

«Задовільно» – студент обізнаний у матеріалі навчального предмету; на задані запитання не завжди може відповісти чітко і повно, що потребує додаткових і уточнюючих запитань викладача; домашню самостійну роботу виконує не повністю, з помилками.

«Незадовільно» – студент має поверхневі, окремі уявлення про навчальний предмет; часто не может правильно відповісти на поставлені запитання, при відповіді припускає грубі помилки; домашню самостійну роботу не завжди спроможний зробити правильно.

Шкала оцінювання:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для іспиту, курсової роботи (проекту), практики	для заліку
90–100	A	Відмінно	Зараховано
82–89	B	Добре	

75–81	C	Задовільно	
67–74	D		
60–66	E		
1–59	Fx	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

VIII. Перелік питань на екзамен ПРИРОДОЗНАВСТВО

Теоретичний блок

1. Методика навчання природознавчих дисциплін – педагогічна наука. Принципи відбору і структурування навчального матеріалу з природознавчих дисциплін в СЗНЗ.
2. Інтеграція знань з природознавчих дисциплін.
3. Методологічні основи методики природознавства.
4. Зв'язок методики природознавства з іншими науками.
5. Аналіз програм та підручників з природознавчих дисциплін.
6. Методика формування природознавчих уявлень та понять у дітей із порушеннями інтелекту і мовлення.
7. Реалізація принципу наочності в курсі природознавчих дисциплін СЗНЗ для дітей із порушеннями інтелекту і мовлення.
8. Фенологічні екскурсії в закладах освіти.
9. Методи навчання природознавчих дисциплін, критерії вибору.
10. Інтерактивні методи навчання природознавчих дисциплін.
11. Методика вивчення змістовної лінії «Методи пізнання природи».
12. Методика формування понять про речовини.
13. Методи самостійної роботи дітей із порушеннями інтелекту і мовлення на уроках природознавчих дисциплін.
14. Методична різноманітність проблемних завдань на уроках природознавчих дисциплін.
15. Практичні методи навчання природознавчих дисциплін.
16. Методика вивчення змістовної лінії «Жива природа».
17. Методика вивчення змістовної лінії «Рух і взаємодія».
18. Методика вивчення змістовної лінії «Нежива природа».
19. Ігрова діяльність на уроках природознавства як засіб розвитку пізнавальних інтересів.
20. Урок - форма організації процесу навчання природознавчих дисциплін.
21. Предметні уроки з природознавчих дисциплін.
22. Комбіновані уроки з природознавчих дисциплін.
23. Уроки-екскурсії в закладах освіти для дітей із порушеннями інтелекту і мовлення.
24. Інтегровані уроки в закладах освіти для дітей із порушеннями інтелекту і мовлення.
25. Основні вимоги до сучасного уроку природознавчих дисциплін.
26. Реалізація технологій здоров'язбереження під час проведення уроку.
27. Технологія взаємодії вчителя і учнів із порушеннями інтелекту і мовлення під час співробітництва на різних етапах уроку.
28. Нормативні документи змісту спеціальної освіти з природознавчої галузі.
29. Зміст позаурочної і позакласної роботи з природничих дисциплін.
30. Реалізація загальнодидактичних принципів навчання.
31. Специфічні принципи навчання.
32. Сучасна класифікація прийомів та методів навчання.
33. Структура уроку в залежності від типу уроку.
34. Методика проведення навчальної екскурсії.

35. Специфіка підготовки учителя до уроку в школах для дітей з різними нозологіями.
36. Дидактичні вимоги до уроку.
37. Гігієнічні вимоги до уроку.
38. Вимоги до оцінювання та перевірки знань, умінь і навичок учнів.
39. Функції перевірки та оцінювання знань учнів із порушеннями інтелекту і мовлення.
40. Види контролю.
41. Методи контролю на уроках.
42. Корекційна спрямованість екологічного виховання дітей.
43. Корекційна спрямованість позакласної роботи та форми її організації у школах для дітей.
44. Самопідготовка в структурі позакласної роботи.
45. Санітарно-гігієнічні умови проведення самопідготовки в школах для дітей.
46. Спільна робота школи і сім'ї у навчанні дитини з різними нозологіями.
47. Наочні і практичні методи навчання.
48. Методика проведення предметного уроку з природознавства. Дотримання санітарно-гігієнічних вимог.
49. Методика формування уявлень, понять про предмети і явища природи.
50. Використання дидактичної гри і цікавих матеріалів на уроках природознавства.

Практичний блок: розв'язування педагогічних ситуацій; моделювання; складання й аналіз структурно-логічних схем уроків для дітей з особливими освітніми потребами.

МАТЕМАТИКА

1. Мета і завдання навчання математики в початковій школі.
2. Методика математики як наука.
3. Зміст та побудова початкового курсу математики для дітей із порушеннями інтелекту і мовлення.
4. Наступність у навчанні математики між дошкіллям та початковою школою.
5. Загальні засади навчання математики дітей дошкільного віку з вадами психічного розвитку.
6. Загальні засади навчання математики дітей молодшого шкільного віку з вадами психічного розвитку.
7. Засади навчання математики в початкових класах.
8. Методи навчання математики в початкових класах.
9. Типи уроків математики у початкових класах.
10. Форми організації навчання учнів на уроці математики.
11. Підготовка вчителя до уроку в інклюзивному класі.
12. Загальні питання методики вивчення нумерації цілих невід'ємних чисел.
13. Вивчення особливостей десяткової системи числення.
14. Підготовчий період до вивчення нумерації чисел.
15. Методика ознайомлення із числами і цифрами в межах 10.
16. Вивчення порівняння чисел в межах 10.
17. Ознайомлення зі складом чисел у межах 10 дітей із порушеннями інтелекту і мовлення.
18. Методика ознайомлення із числом і цифрою 0.
19. Методика вивчення нумерації чисел 11–20.
20. Загальні питання методики вивчення арифметичних дій.
21. Ознайомлення із діями додавання та віднімання і їх взаємозв'язком.
22. Ознайомлення із діями множення та ділення і їх взаємозв'язком.
23. Формування обчислювальних навичок у дітей із порушеннями інтелекту і мовлення.
24. Вивчення таблиць додавання і віднімання дітьми із порушеннями інтелекту і мовлення.
25. Вивчення таблиць множення і ділення.

27. Прийоми усних обчислень. Порядок виконання дій у виразах.
28. Вивчення алгоритмів письмового додавання і віднімання.
29. Вивчення алгоритмів письмового множення і ділення.
30. Величини, що вивчаються в курсі математики початкових класів (довжина, площа, місткість, маса, об'єм, ціна, кількість, вартість, швидкість, час, відстань). Методика їх вивчення (ознайомлення, способи вимірювання, одиниці величин та їх співвідношення, дії над ними).
31. Вивчення взаємозв'язку між пропорційними величинами.
32. Ознайомлення із грошовими розрахунками дітей із порушеннями інтелекту і мовлення.
33. Загальні питання методики ознайомлення учнів із частинами.
34. Ознайомлення із дробами. Порівняння частин і дробів.
35. Розв'язування задач на знаходження частини числа, числа за його частиною, дробу числа.
36. Функції текстових задач у навчанні молодших школярів математики.
37. Загальні прийоми роботи над задачами дітей із порушеннями інтелекту і мовлення.
38. Методика навчання розв'язуванню задач на рух.
39. Загальні питання методики вивчення алгебраїчного матеріалу.
40. Загальні питання методики роботи над геометричним матеріалом.
41. Методика ознайомлення учнів з основними геометричними поняттями (фігура, точка, лінія, пряма, крива, промінь, кут, відрізок, ламана, круг, коло, багатокутник, куб, площина та ін.) та їх найпростішими властивостями.
42. Методика навчання елементарних геометричних побудов. Позначення фігур.
43. Розвиток просторових уявлень, мислення і уяви дошкільників із вадами розумового розвитку.

ІХ. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Байбара Т. М. Методика навчання природознавства в початкових класах [Текст]: навчальний посібник. / Тетяна Миколаївна. Байбара. - К.: Веселка, 2008. - 334 с.
2. Байбара Т.М. Природознавство в 3-4 класі: [Посіб. для вчителя] -К.: Освіта, 2001. – 224 с.
3. Блеч Г.О. Комплекс програмно-методичного забезпечення «Зміст корекційно-спрямованого навчання і виховання розумово відсталих дітей у спеціальних дошкільних закладах»(програма ознайомлення з навколишнім, методичні рекомендації, дидактичні матеріали) /О.Г.Блеч. -К.: 2012. -96с.
4. Блеч Г.О. Формування уявлень про навколишнє середовище /Г.О.Блеч //Теорія і практика олігофренопедагогіки та спеціальної психології /За ред..Т.В.Сак //36. наук. пр.:Вип.8. - Тематичний випуск «Концепція дошкільної освіти дітей з розумовою відсталістю». - Кіровоград; Імекс -ЛТД, 2013. С. 49 -54.
5. Біда О.А. Методика вивчення курсу «Я і Україна» з основами сільськогосподарської праці. [навчальний посібник для студентів] / Олена Анатоліївна Біда – К.: Освіта 2003. – 432с.
6. Борисенко Н.М., Сухіна Л.А. Основні напрями теорії та технології природничо-математичної освіти у початковій школі. [навч.-метод.рекомендації] / Н.М.Борисенко/– Херсон: Айлант, 2010. – С.42-60.
7. Борисенко Н.М., Сухіна Л.А., Саган О.В., Інтеграція природничо- математичних знань у початковій школі [навч.-метод. посібник]/ Н.М. Борисенко. – Херсон: Вид-во ХДУ, 2006. – 76с.

8. Борисенко Н.М., Сухіна Л.А. Методики природничо-математичних дисциплін у питаннях та відповідях[метод. рекомендації] / Н.М.Борисенко/–Херсон: Айлант, 2007. – С.42-78.
9. Викладання довкілля в 3-4 класі. [Посібник для вчителів, які викл. інтегр. курс “Довкілля” в 3-4 класі.] – Полтава: ПОПОПП, 1999. – 80 с.
10. Нарочна Л.К., Ковальчук Г.В., Гончарова К.Д. Методика викладання природознавства:[Навч.посібник]. –2-ге вид, перероб. І допов. – К.: Вища школа,1990. –302с.
11. Бондар В.І. Шляхи піднесення ефективності засвоєння природничих знань допоміжної школи. // Методичні листи. – К., 1969. – 35 с.
12. Ковалева Е.А. Усвоение биологических знаний и применений их на практике учащихся вспомогательной школы. // Дефектология. – 1969 № 5.
13. Кузнецов Ю.Ф. Работа с календарём природы и труда во вспомогательной школе. // Дефектология, 1981. – № 6.
14. Малюхова Н. І. Особливості уявлень про неживу природу у слабозорих учнів із інтелектуальною недостатністю. Дис...канд. пед. наук. - Київ, 1999.
15. Рахуба Н.О. Особливості формування уявлень про неживу природу у дітей старшого дошкільного віку зі зниженим зором. Дис...канд. пед. наук. - Київ, 2015. - 202 с.

Допоміжна

1. Білецька О.І. Лоджук Н.Р.Розробки уроків з курсу «Я і Україна. Я і природа» /О.І.Білецька, Н.Р.Лоджук –Тернопіль:Підручники і посібники. 2006. -144с.
2. Володарська М. О. Природознавство. 1 клас (за підручником Т. Г. Гільберг, Т.В. Сак). – Х. : Вид. група «Основа», 2013. – 135с.
3. Володарська М. О. Природознавство. 2 клас. (за підручником І. В. Грущинської) – Х. : Вид. група «Основа», 2013. – 144 с.
4. Володарська М. О. Природознавство. 3 клас. (за підручником Т. Г. Гільберг, Т.В. Сак). – Х. : Вид. група «Основа», 2014. – 144 с.
5. Володарська М. О. Природознавство. 4 клас (за підручником І. В. Грущинської. – Х. : Вид. група «Основа», 2015. – 200 с.
6. Гільберг Т.Г., Сак Т.В. Природознавство: [підручник для 3 класу загальноосвітніх навчальних закладів.] / Т.Г.Гільберг , Т.В.Сак – К.: Генеза, 2014. – 176с.
7. Гільберг Т.Г., Сак Т.В. Природознавство: [підручник для 4 класу загальноосвітніх навчальних закладів.] / Т.Г.Гільберг , Т.В.Сак – К.: Генеза, 2012. – 190с.
8. Гін А. О. Прийоми педагогічної техніки: Вільний вибір. Відкритість. Діяльність. Зворотний зв'язок. Ідеальність: посібник для вчителів. – Луганськ, 2004. – 84 с.
9. Гладюк Т.В. Природознавство : [підручник для 4 кл. загальноосвіт. навч.закл.] /Т.В. Гладюк, М.М. Гладюк. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2015. – 224 с. :Електрон. версія. –Режим доступу: <http://www.bohdan-digital.com/edu>.
10. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / Автор-укладач Н. П. Наволокова. – Х.: Вид. група «Основа», 2009. – 176 с.
11. Житник Б. О. Методичний poradник. Форми і методи навчання. – Х.: Вид. група «Основа», 2005.
12. Настільна книга педагога. Посібник для тих, хто хоче бути вчителем-майстром /Упоряд. Андрєєва В. М., Григораш В. В. – Х.: Вид. група «Основа», 2006. –352 с.
13. Пометун О., Пироженко Л. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук.-метод. посібник. – К.: Вид. А. С. К., 2004. – 192 с.
14. Практична педагогіка. 99 схем і таблиць. / Автори-укладачі Наволокова Н. П., Андрєєва В. М. – Х.: Вид. група «Основа», 2008. – 117 с.
15. Садкіна В. І. 101 цікава педагогічна ідея. Як зробити урок. – Х.: Вид. Група «Основа», 2008. – 88 с.

16. Цікаві завдання з природознавства для початкової школи. –Харків: Веста: Видавництво «Ранок», 2008. – 160с.

Інформаційні ресурси

1. Освітній сайт «Шкільна освіта» - <http://www.school.edu-ua.net/>
2. Всеукраїнський шкільний портал - <http://www.school.ed.net.ua/>
3. Освітній сайт «Освітня мережа України» - <http://www.ednu.kiev.ua/>
4. Міжнародний освітній фонд ім. Ярослава Мудрого -<http://www.ymf.kiev.ua/>
5. Острів знань. Освітній портал - <http://ostriv.in.ua/>

Математика.

1. Бантова М. О. Методика викладання математики в початкових класах : навч. посібн. / М. О. Бантова, Г. В. Бельтюкова, О. М. Полевщикова. – К. : Вища школа, 1982. – 288 с.
2. Богданович М. В. Методика викладання математики в початкових класах : Навч. посібник. / М. В. Богданович, М. В. Козак, Я. А. Король.– 3-тє вид. –Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2006. – 336 с.
3. Богданович М. В. Методика розв'язування задач у початковій школі : навч.посібн. / М. В. Богданович. – К. : Вища школа, 1990. – 183 с.
4. Богданович М. В. Пропедевтика геометрії та алгебри в початкових класах школі : навч. посібн. / М. В. Богданович, Г. П. Лищенко – К. : Освіта України, 2009. –258 с.
5. Дидактичні основи навчання дітей з порушеннями інтелектуального розвитку : метод. посібн. / Укл. Л. О. Прядко, О. О. Фурман. – Суми : РВВ СОППО, 2015. – 114 с.
6. Зміст, дидактичні структури та методичне забезпечення уроків у початкових класах (психологічні та педагогічні аспекти) [Текст] / За ред. Г. П. Коваль. –Тернопіль : Підручники і посібники, 2006. – 192 с.
7. Король Я. А. Математика в початкових класах. Культура усного і писемного мовлення : навч. посібник / Ярослав Антонович Король. – Тернопіль : Навчальна книга–Богдан, 2000. – 160 с.
8. Король Я. А. Математика. Методика роботи над текстовими задачами. 1 клас : метод. посібн. / Я. А. Король, І. Я. Романишин. – Тернопіль : Навч. книга–Богдан, 2002. – 68 с.
9. Король Я. А. Практикум з методики викладання математики в початкових класах : Навч. посібн. / Я. А. Король. – Тернопіль : Мандрівець, 1998. – 134 с.
10. Корчевська О. П. Математичні диктанти у початкових класах [Текст] / О. П. Корчевська, Н. С. Кордуба. – Тернопіль : Підр і посібники, 2001. – 47 с.
11. Корчевська О. П. Робота над завданнями підвищеної складності з математики в початкових класах : навч. посібн. / О. П. Корчевська. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2001. – 112 с.
12. Корчевська О. П. Цікава математика. 1–4 класи : навч. посібн. /О. П.Корчевська. – Тернопіль : Астон, 2002. –112 с.
13. Кухар В. М. Математика. Множини. Логіка. Цілі числа : Практикум /В.М.Кухар. – К. : Вища школа, 1989. – 333 с.
14. Кухар В. М. Теоретичні основи початкового курсу математики : навч. вид. /В. М. Кухар. – К. : Вища школа,1987. – 320 с.
15. Логачевська С. П. Вчимося розв'язувати задачі : Навч. посіб. з математики для 2 класу / С. П. Логачевська. – К. : Початкова школа, 2003. – 128 с.
16. Логачевська С. П. Вчимося розв'язувати задачі : Навч. посіб. З математики для 3 класу / С. П. Логачевська. – К. : Початкова школа, 2003. – 144 с.
17. Остапівська Т. П. Математика : Методичні рекомендації для студентів спеціальності 013 «Початкова освіта» / Т. П. Остапівська. – Луцьк : ПП Іванюк,2017. – 60 с.

19. Остапйовська Т. П. Методичні рекомендації до вивчення змістових модулів
20. «Подільність чисел» і «Розширене поняття про число» : Методичні рекомендації /Т. П. Остапйовська, А. М. Дейнюк, І. І. Остапйовська, Ф. В. Старко. – Луцьк :ПП Іванюк, 2012. – 48 с.
21. Остапйовська Т. П. Методичні рекомендації до вивчення змістових модулів
22. «Множини», «Елементи математичної логіки», «Системи числення»: методичні рек. / Т. П. Остапйовська. – Луцьк : Вежа-Друк, 2015. – 60 с.
23. Остапйовська Т. П. Методичні рекомендації з самостійної роботи.
24. Змістовий модуль «Подільність чисел» і «Розширене поняття про число» : Методичні рекомендації / Т. П. Остапйовська, І. І. Остапйовська, Ф. В. Старко. – Луцьк : Вежа-Друк, 2013. – 48 с.
25. Скворцова С. О. Методика навчання розв'язування сюжетних задач у початковій школі : Навч.-метод. посібн. для студентів за спеціальністю 6.010100 «Початкове навчання» / Світлана Олексіївна Скворцова. – Одеса : ООО «Абрикос-компани», 2011. – Ч. I : Методика формування в молодших школярів загального уміння розв'язувати сюжетні задачі. – 2011. – 268 с.
26. Скворцова С. О. Методика навчання розв'язування сюжетних задач у початковій школі : Навч.-метод. посібн. для студентів за спеціальністю 6.010100 «Початкове навчання» / Світлана Олексіївна Скворцова. – Одеса : Фенікс, 2011. –Ч. II : Методика формування в молодших школярів умінь розв'язувати задачі певних видів. – 2011. – 156 с.
27. Таранченко О. М. Врахування відмінностей розвитку та навчальної діяльності дітей з особливостями психофізичного розвитку в процесі навчання. Інклюзивна школа: особливості організації та управління : Навчально-методичний посібник / Кол. авторів: А. А. Колупаєва, Ю. М. Найда, Н .З. Софій та ін. ; За заг. ред.Л. І. Даниленко. – К., 2007. – 128 с.
28. Підручники з математики для початкових класів.

Електронні ресурси

1. Іскра [Електронний ресурс] : сайт. – режим доступу до журн. : www.kirina.ru – (назва з екрану).
2. Міністерство Освіти і науки України [Електронний ресурс] : сайт. – режим доступу до журн. : <http://mon.gov.ua> – (назва з екрану).
3. Національна бібліотека України для дітей [Електронний ресурс] : сайт. – режим доступу до журн. : <http://www.chl.kiev.ua/default.aspx?id=5667> – (назва з екрану).
4. Освіта.ua [Електронний ресурс] : сайт. – режим доступу до журн. : <http://osvita.ua> – (назва з екрану).
5. Поради батькам дітей з розумовою відсталістю [Електронний ресурс] : сайт. – режим доступу до журн. : www.nevro.med.ru/stat/chuu.htm – (назва з екрану).
6. Formula.co.ua [Електронний ресурс] : сайт. – режим доступу до журн. : <http://formula.co.ua> – (назва з екрану).